

Veselá farma

Môj život
so 600 zvieratami

Laurie Zaleski

IKAR

Veselá farma

Veselá farma

Môj život
so 600 zvieratami

Laurie Zaleski

Preložila Eva Budjačová

IKAR

Laurie Zaleski
Funny Farm

Text Copyright © 2021 by Laurie Zaleski
Published by arrangement with St. Martin's Publishing Group.
All rights reserved.
Translation © 2022 by Eva Budjačová
Slovak edition © 2022 by IKAR, a.s.

Všetky práva sú vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať, ukladať do informačných systémov ani prenášať v akejkoľvek podobe či akýmkoľvek spôsobom – elektronicky, mechanicky, fotokopírovaním, nahrávaním alebo inak – bez predchádzajúceho písomného súhlasu vlastníka autorských práv.

Z anglického originálu *Funny Farm* (St. Martin's Publishing Group, New York 2021) preložila Eva Budjačová.
Redigovala Lucia Hlubeňová.
Korigovala Alexandra Hríbiková.
Technická redaktorka Helena Oleňová.
Vydalo vydavateľstvo IKAR, a.s., Bratislava roku 2022
ako svoju 7 422. publikáciu.
Prvé vydanie.
Sadzba a zalomenie do strán ITEM, spol. s r. o., Bratislava.
Vytlačili TBB, a. s., Banská Bystrica.

ISBN 978-80-551-8590-3

Pre moju mamu

Obsah

Predslov 9

I. časť: Kde je vôľa, tam je cesta

1. Utečenci 19
2. Príliš dokonalá rodina 34
3. Čo ťa nezabije 50
4. Náhodný raj 56
5. Staviť všetko na jednu kartu 66
6. Majonézové sendviče 75
7. Ako to v živote chodí 84
8. Diabli z Jersey 94

II. časť: Annino dievčatko

9. Otec 109
10. Narušiteľ 120
11. Dobrý boj 140

12. Na rázcestí	155
13. Súmrak	166
14. Návrat domov	175

III. časť: Vezmite si ma!

15. Sťahovanie	189
16. Svinsky ďaleko	201
17. Chucky	215
18. Druhé dejstvo	228
19. Búranie plotov	233
20. Deň svätého Valentína	244
Doslov/Jedného dňa	252
Poďakovanie	255

Predslov

Zmrákalo sa. Nastala čarovná časť dňa, keď sa svetlo stráca, kraj sa postupne halí do tmy a farma sa ponára do ticha. Všetky zvieratá sú sýte, každé späť vo svojom domčeku – stajni, maštali či ohrade. Práca sa skončila – ale len tak, ako sa môže skončiť práca na farme, lebo na farme nemá práca konca-kraja.

Na záver dňa som, tak ako každý deň, otvorila vráta a kone – vtedy som ich mala pätnásť – sa s hrivami a chvostmi vlajúcimi ako zástavy cvalom vrátili z pastvín späť do stajne. Pohľad na tú krásu sa mi nikdy nezunuje.

Dobrovoľníci, všetci tí neuveriteľní fanatickí absurdní nadšenci, ktorí posledných vyše dvadsať rokov pomáhali prežiť Veselej farme aj zvieratám na nej, sa zberali na odchod.

Tešila som sa na výnimočne tichý večer – ak sa dá vôbec hovoriť o tichu, keď človek žije so stovkami kačiek a husí, psov a mačiek, prasiat a kôz, lám a koní. Najhlučnejšie sú pávy. Sú vznešené a nádherné, no ich prenikavý krik by zobudil aj mŕtveho.

Všetky zvuky, kvokanie a krochkanie, erdžanie a šušorenie peria, napokon utíchli, zadriemali dokonca aj pávy, zvyčajne tróniace vysoko na streche stajne ako veterníci.

Ten čas, keď deň na farme pomaly prechádza do noci, jednoducho milujem.

Po návrate z práce som odložila aktovku, vyzliekla sa, skopla z nôh topánky na vysokých podpätkoch a obliekla si typické farmárske oblečenie: montérky a gumáky na kydanie hnoja. Práve som sa chystala zaútočiť na zvyšok pizze odvčera, keď štrk na príjazdovej štrkovej zavržďal pod kolesami auta. Posledný odchádzajúci zrejme nechal otvorenú bránu.

Dočerta.

Viedla som grafické štúdio, ktoré pracovalo na vládnych projektoch. Mala som za sebou bežný rušný deň, išla som z jedného stretnutia na druhé, kontrolovala dodržiavanie termínov a hasila, čo bolo treba. Bola som grogy. Nikoho som nečakala a, pravdupovediac, ani som na nikoho nemala náladu.

Vystrčila som hlavu zo dverí a zazrela Toyotu Camry. Zábáča k domu. Spozna volant sa vysúkal až príliš mladý muž, mohol mať asi dvadsať a čosi, v surferských šortkách a pokrčnom tričku. Otvoril na aute kufor a vybral z neho podvyživené jelenča. Párkrát sotva badateľne zakopkalo dlhými hrčovitými nohami.

Bleskurýchlo som vybehla pred dvere.

„Hej!“ skríkla som. „Nenechávajte mi tu to zviera.“ Ľudia pred vstupnou bránou neraz zanechali nechcené psy, mačky, králiky či iné zvieratá, často choré, zranené, staré alebo vyžadujúce osobitnú starostlivosť.

Zvyčajne sa prikradli pod rúškom tmy, chúďa zviera bez ohľadu na počasie bez akéhokoľvek upozornenia či vysvetlenia iba vyložili z auta a zmizli. To bol hlavný dôvod, prečo som dala nainštalovať špeciálne svetlá, pohybové senzory a kamery. Lenže tento mladík bol nehanebne drzý. Prišiel až k domu.

Áno, prevádzkujem záchrannú stanicu pre zvieratá a väčšina tých, čo so mnou žijú – pri poslednom sčítaní ich bolo

vyše šesťsto – ku mne prišla, pekne povedané, z neutešených pomerov. Boli neželané, vyhodené a niekedy dokonca týrané. Lenže vyhodiť zvieru, bez ohľadu na dôvod, je nezodpovedné, zbabelé a kruté. A vo väčšine štátov USA vrátane New Jersey, kde žijem, aj nezákonné.

Útočisko poskytnem väčšinou hospodárskym zvieratám, no nájde sa aj niekoľko domácich miláčikov a aj zopár exotických zvierat. Jelene alebo iné divožijúce zvieratá spravidla neberiem, iba ak nakrátko, kým ich odovzdám do rúk záchranárov.

Nazlostene som zišla po schodoch z verandy a ohľadala sa mladíkovi pred nosom mobilom. „Vieš, že zbaviť sa zvieratá je protizákonné? Pekne si odfotím tvoju poznávaciu značku a o sekundu volám políciu.“

Keď som vychrlila vyhrážku – už som ju vedela spamäti –, mladík sa na moje počudovanie otočil a vytiahol z auta druhé jelenča.

„Nepočuješ ma?“ spustila som.

„Prosím!“ Zvrtol sa a podľa jeho výrazu som videla, že je v strese. „Prosím. Krúžim po okolí už päť hodín, hľadám pomoc. Zastavil som sa na šiestich farmách, no všade som si vy-počul to isté: ‚Chodte na Veselú farmu.‘“

Za ten čas sa už stihli zbehnúť psy. Tmolili sa okolo mňa, kňučali a zakrádali sa k vystrašeným jelenčatám. Vtedy som si všimla, že tie zbiedené tvory nemajú biele chvostíky, aké máva-jú jelene. Boli to mláďatá, na tenučkých vyziabnutých nohách, takmer čerstvo narodené jerseyké teliatka v karamelových ko-žúškoch s čokoládovohnedými očami, na ktorých sa im chveli dlhé riasy. Vyzerali ako Bambi. Nohy mali vratké, uši ovisnuté. Na bruchu sa im ešte stále hojďali pupočné šnúry. Zo zadného sedadla toyoty sa niesol s ničím nezameniteľný zápach hnoja.

„Nemôžem si ich nechať,“ povedal mladík. „Môj domácí mi nedovolí držať... kravy.“

„Kde si ich zobral?“

Uhol zrakom. „Na aukcii.“

„Ach, naozaj?“ Uprene som naňho hľadela, ruky založené v bok.

Šuchla som telefón do vrecka. Myknutie pliec a povzdych mi pomohli pozbierať sily a vrhnúť sa do nového príbehu plného utrpenia.

„Dobre teda. Spusti.“

Sadol si na schody na verandu, už o čosi pokojnejší, zjavne vyčerpaný. Roztržito škrabkal za ušami môjho nemeckého ovčiaka Chuckyho.

Pes odbehol a vrátil sa s lietajúcim tanierom, ktorý sa mu snažil vtisnúť do dlane.

„Chucky, prosím ťa,“ zamrmlala som, „teraz nie.“

Mladík sa predstavil ako aktivista, ktorý sa snaží zachraňovať hospodárske zvieratá pred bitúnkom. Na aukcii dobytku naďabil na tieto dve útle teliatka. Tisli sa v kovovom prívесе pre zvieratá a od horúčavy boli polomŕtve.

„Ani kvapka vody,“ prehovoril hlasom presýteným emóciami. „Ani za hrst' sena. Páni, mierili na jatky. Prečo sa k nim ľudia ani vtedy nemôžu správať lepšie?“

„Kúpil si ich?“ spýtala som sa.

Civel si na ruky, čo sa mu hojdali medzi rozkročenými nohami. Vzдорovito sa na mňa pozrel. „Oslobodil som ich.“

Mala som pochopenie pre jeho konanie. Poháňal ho súcit. Z dlhoročných skúseností som navyše vedela, že keď sa niekto vydá na cestu záchranu zvierat, musí vedieť ovládnuť svoje city alebo sa o to aspoň snažiť. Ak ich nedostane pod kontrolu, zblázni sa, rýchlo vyhorí a z jeho poslania – záchranu životov a tíšenia bolesti – sa vytratí efektívita. Táto práca nie je krásna. Rozhodne nie je vhodná pre ľudí so slabými nervami.

Kradnúť hovädzí dobytok? Nuž, nie je to najlepší nápad.

Vedela som aj to, že pokiaľ ide o hovädzí dobytok, mladé, čerstvo odstavené býčky ako tieto dve bábätká nemajú na voľnom trhu takú cenu ako jalovičky, lebo tie sa môžu neskôr využívať na mlieko a chov.

Býčky sú skôr – no, na jedno použitie. Drobce ako tieto sa často predávajú na mäso, kožu a vedľajšie produkty.

Zišiel mi na um Harry Hamburger, milý vôl, ktorý žil u nás na farme, keď som bola ešte dieťa, a deň, keď jednoducho zmizol. Takmer o tridsať rokov neskôr som ešte stále cítila rovnakú bolesť ako v deň, keď som si uvedomila, že sa viac nevráti, iba ak v podobe sekanej či hamburgera. Vtedy som vyhlásila, že budem radšej jesť sendviče s majonézou, než by som sa mala znova do-
tknúť mäsa.

Svoje slovo som dodržala.

Slnko už takmer zapadlo, po oblohe sa ťahali purpurovo-červené a ružové pásy. Teliatka na dlhých nôžkach cupitali trocha sebaistejšie a menej vystrašene. Nesmelo štipkali steblá trávy. Vzhľadom na kostnaté boky a vytrčajúce rebrá určite dokopy nevážili ani osemnásť kíľ.

Úbožiatka.

Pizza musela počkať.

Moje psy – Snoop, Freddie, Farley a Chuck – naďalej krúžili okolo prišielcov, zvedavo ich oňuchávali. Dupla som nohou, aby sa k nim nepribližovali.

Neútočili – mali iné záujmy –, len si chceli obzrieť potenciálne prírastky do rodiny.

V takýchto chvíľach som musela myslieť na mamu a na pôvodnú Veselú farmu môjho detstva plnú divých a hebkých zvierat. Mama takmer bez jediného centa unikla z okov šialeného manželstva a s tromi deťmi žila v lese v polorozpadnutom jednoizbovom dome. Vystriedala niekoľko zamestnaní vrátane

čistenia kliebok v miestnom zvieracom útulku a vtedy začala domov nosiť zúfale prípady, zvieratá čakajúce na eutanáziu. Nakoniec sa ich desiatky potulovali v lese a na poliach okolo nášho domu alebo žili v prístreškoch či búdach, ktoré sme im zhlobili.

Niektoré – vrátane husí, prasiat, kôz a jedného zraneného, zotavujúceho sa žriebätko – dokonca bývali s nami v dome.

Vtedy mama náš príbytok žartovne nazvala Veselá farma: „Lebo je tu toľko zvierat, až sa z toho človek môže zbláznit.“

Mama, hoci bola neraz úplne bez prostriedkov – ako vra- vievala, vo vreckách mala väčšinou len chlpy –, nezniesla po- myslenie, že by nejaké zviera malo byť uspaté, ak tomu mohla nejako zabrániť.

Boli časy, keď sa musela poriadne zvrátať, aby nám mala čo dať na stôl, no i tak sa riadila heslom „jeden dolár pre rodinu, jeden pre zvieratá“.

To vďaka mame som sa ocitla v tejto kaši.

Ponad mladíkovo plece som sa dívala na voz pri bráne vy- zdobený svetielkami. Kedysi patrilo mame a teraz slúžil ako pri- pomienka, aby som nikdy nezabudla, kde som vyrastala a kto sa o mňa staral.

Hm, a je to tu zas, pomyslela som si pri pohľade na vychud- nuté teliatka.

Uvedomila som si, že ak si ich nechám, tak tieto smutné, rozkošné bábätká raz vyrastú a zmenia sa na hladné, finančne náročné, takmer sedemstokilové býky alebo voly a prežerú ho- tový majland.

Mami, čo by som mala podľa teba spraviť?

Mladíkovi som povedala: „Tamto sa mi pasie t-bone steak...“ ukázala som na veľkú líuku, na ktorej sa mlčky pásol tisícde- stokilový vôl, červený Angus, „... lenže poriadna farma potrebu- je poriadne stádo. Pre dva kusy sa tu niekde miesto nájde.“

Rozšírili sa mu oči, potom spustil hlavu do dlaní, od úľavy sa takmer rozplakal. „Ďakujem,“ hlesol chrapľavo. „Ďakujem.“

„Ale poďme pekne po poriadku,“ povedala som. „Chvíľu budú piť z fľaše, a ak s tým nezačneme hneď, tak tu dlho nepobudnú.“

Vstala som a oprášila si montérky. „Tak čo? Pomôžeš mi?“

== I. ČASŤ ==

Kde je vôľa,
tam je cesta

Utečenci

Mama mala len dvadsaťšesť rokov, keď vzala deti, pozbierala odvahu a utekala ako o život. Nemala auto ani vodičský preukaz, no Cathy, Stephena aj mňa strčila do požičaného kombíka a šliapla na plyn.

Poznala len dve rýchlosti: buď stála, alebo sa hnala závratnou rýchlosťou. Vycúvala na cestu, prehupla sa cez obrubník, na stopke prudko zabočila doprava a zúfalo zvierajúc volant sa rútila ulicami v našej štvrti, aby sa z nej vymotala, prv než ju chytiť.

Vtedy ešte nemali všetky autá bezpečnostné pásy, takže Cathy, Stephen a ja sme sa pri každej zmene smeru presunuli na druhú stranu zadného sedadla potiahnutého koženkou, padali sme jeden na druhého, no napriek strachu sme sa zvláštne smiali.

„Hlavy dole, vy tam vzadu!“ sykla mama.

Keď sme vyšli na diaľnicu, zošliapla pedál nadoraz.

Z domu sme neutiekli prvýkrát, no otec nás po niekoľkých dňoch zakaždým vypátral a vyslovil čarovné slová, pre ktoré mama vždy zmenila názor a vrátila sa s ním domov. Ďalší útek a návrat do pekného domu na Timber Heights Court 8.

Tentoraz to však bolo akési iné. Po niekoľkých týždňoch

ukrývania v moteli nás mama raz popoludní, kým bol otec ešte v práci, vzala späť domov, aby zbalila nejaké oblečenie, uteráky a zubnú pastu pre prípad, že sa oco rozhodne vymeniť zámku, čo bola novinka.

Bol začiatok decembra a poriadne prituhovalo. Na streche nášho domu sa už v saniach kĺzal Santa a vchodové dvere zdobil veniec z umelej čečiny. Plastový snehuliak s plastovými rukavicami, hrncom na hlave a mrkvovým nosom ležal prevrátený na hnedkastom trávniku pred domom.

Nehlučne sme vkĺzli dnu. V obývačke už stál trblietavý stromček ovešaný ozdobami z alobalu. Pod ním sa ukrývalo niekoľko nezabalených darčiekov: nákladiaky, autička, skladačky, knihy, puzzle a spoločenské hry. Zazrela som svoju kôpku, na ktorej boli okrem iného maľovanky, ceruzky a všetko pre Barbie: ružový športový kabriolet, vhodný doplnok k domu snov, karavanu a koníkovi.

Mama pobiehala z izby do izby, do obliečky hádzala oblečenie a kuchynské aj toaletné potreby. Vrhla som sa na vecičky pre Barbie, ona však rázne pokrútila hlavou. „Len to, čo potrebuješ.“

„Mami...“

„Dobre teda. Maximálne dve hračky. Ale hýb sa.“

Chcela som si vziať barbinovskú hlavu na česanie – plastovú, bez tela, no v životnej veľkosti s vlastnými kozmetickými prípravkami a blond vlasmi, ktoré sa dali upravovať, rozčesávať a kefovať. Ešte som ju ani nestihla vytiahnuť z izby, keď som začula: „Tú hlavu nie. A hýb sa konečne!“

Ani nie o štyridsať minút neskôr sme všetci štyria zasa sedeli v aute a uháňali po ceste. Keď sme vyšli zo slepej ulice, neovládla som sa, musela som sa obzrieť za veľkým tehlovým domom obkoleseným zvažujúcim sa trávnikom a vysokánskymi starými dubmi, v tomto ročnom období bez jediného

lístka. Plastový Santa na streche zdvihol ruku a ľahučko sa kolísal vo vetre. Vyzeralo to, akoby nám mával na rozlúčku.

Vedela som, že tento útek bude bez návratu.

V polovici sedemdesiatych rokov 20. storočia lemovali Black Horse Pike, štvorprúdovú hlavnú spojnicu medzi Filadelfiou a Jersey Shore, farmy a farmárske trhy, stánky s občerstvením a reštaurácie.

Stálo tam aj zopár billboardov – s reklamou na reštauráciu Zaberer („ponúkajúcu jedinečný zaberizovaný koktail!“) a na opaľovacie mlieko Coppertone („Nebudte bledí ako ste-na!“), na ktorom sa anjelské plavovlasé dievčatko obzerá ponad plece a malý psík z neho zatiaľ sťahuje plavky.

Medzi dvoma sviatočnými dňami, prvým a posledným pondelkom v máji, keď si Amerika pripomína obeť vojny, bola cesta posiata autami letných hostí. Miestni ich volali *shoobies*, lebo všetci zrejme smerovali na pláž s obedmi zabalenými v škatuliach od topánok, *shoebboxes*.

Mimo sezóny však komunikácia bývala takmer prázdna, čo bolo dobré, lebo len čo sme sa dostali na diaľnicu, mama sa mohla preradovať z jedného jazdného pruhu do druhého a nebránili jej v tom iní účastníci premávky, iba ak sem-tam nejaký traktor či kamión.

Keď sme s Cathy vystrčili hlavy, že sa poobzeráme, mama sa zvrtila – rútiac sa ďalej po ceste – a ťobla nám prstom do nosa.

„Nevravela som, aby ste sklonili hlavy?“

Cathy ukázala na diaľnicu pred nami, na predok auta, ktorý sa mykal zo strany na stranu. „Mami!“ skríkla s očami veľkými ako tanieriky. „Mami!“

Mama sa otočila a o čosi milšie dodala: „Deti, prosím, nech vás nikto nevidí. Nejdeme ďaleko, je to za rohom.“

Opäť sme sa prikrčili, hlavy sme si položili na kolená, akoby sme nacvičovali správanie pri leteckom nálete. Potom sme zišli